

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Розпорядження Київської обласної
державної адміністрації (Київської
обласної військової адміністрації)**

22 грудня 2023 року № 1448

СТРАТЕГІЯ

**розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних
хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики,
в Київській області на період до 2030 року**

1. Загальна частина

На сьогодні інфекційні хвороби спричиняють суттєвий медико-санітарний, соціальний та економічний вплив на суспільство. Пандемія коронавірусної хвороби (COVID-19) значно збільшила питому вагу смертей від інфекційних хвороб у загальній смертності. За причинами смертності інфекційні хвороби займають перше місце після серцево-судинних та онкологічних хвороб.

За поширеністю серед усіх хвороб серед дітей в Україні інфекційні хвороби займають сьоме місце, а серед вперше зареєстрованих у житті хвороб – третє місце після захворювань органів дихання та хвороб шкіри.

Імунопрофілактика визнана одним з найбільш дієвих та економічно ефективних заходів боротьби з інфекційними хворобами у сфері громадського здоров'я. Основною метою імунопрофілактики є збереження здоров'я населення через зниження рівнів захворюваності, смертності та інвалідності від інфекційних хвороб, протидія виникненню спалахів та епідемій, формування популяційного імунітету та зниження витрат системи охорони здоров'я на лікування інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики.

За підрахунками Всесвітньої організації охорони здоров'я (далі – ВООЗ), щороку, завдяки щепленням, у світі вдається зберегти життя від 2 до 3 мільйонів дітей та запобігти 1,5 мільйонам летальних випадків від інфекційних хвороб.

Імунізація є питанням національної безпеки та відіграє вирішальну роль у досягненні цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Вакцинація дозволяє піклуватися про кожного громадянина, а особливо, про тих, які мають протипокази до щеплень і чиє життя та здоров'я залежить від рівня імунітету оточуючих. Імунізація є невід'ємним правом людини на здорове і повноцінне життя та найефективнішим заходом профілактики інфекційних хвороб. Підвищити рівень вакцинації населення можна виключно шляхом усвідомлення кожним членом суспільства наслідків своїх рішень.

У зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України, недостатній рівень фінансування системи охорони здоров'я, збільшення зовнішньої та внутрішньої вимушеної міграції населення і, як наслідок, організація і функціонування тимчасових місць проживання для переміщених осіб із високою щільністю розміщення громадян, загальну громадську недовіру до профілактичних щеплень та недостатній рівень охоплення населення обов'язковими профілактичними щепленнями згідно затвердженого Календаря профщеплень, виникають сприятливі передумови для виникнення епідемічних ускладнень та поширення спалахів небезпечних інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом імунопрофілактики (кір, краснуха, епідемічний паротит, кашлюк, дифтерія, правець, поліомієліт тощо).

Все це вимагає розроблення та впровадження на регіональному рівні заходів з урахуванням рекомендацій ВООЗ «Європейський порядок денний імунізації до 2030 року», які визначають напрями для досягнення цілей і виконання завдань у сфері імунопрофілактики.

Стратегія розроблена відповідно до таких нормативно-правових актів:

Конституції України;

Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

Закону України «Про систему громадського здоров'я»;

Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»;

Закону України «Про протидію захворюванню на туберкульоз»;

Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;

Указу Президента України від 02 червня 2021 року № 225/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку»;

Указу Президента України від 18 серпня 2021 року № 369/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою»;

Указу Президента України від 17 грудня 2021 року № 668/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію біобезпеки та біологічного захисту»;

Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII;

постанови Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179 «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2020 року № 1671-р «Про схвалення Концепції розвитку електронної охорони здоров'я»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 червня 2023 року № 562-р «Про схвалення Стратегії розвитку імунопрофілактики та захисту

населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період до 2030 року та затвердження Операційного плану її реалізації у 2023-2025 роках».

2. Аналіз поточного стану імунопрофілактики в Київській області, тенденції та обґрунтування необхідності розв'язання існуючих проблем

Загальні показники охоплення плановими щепленнями відповідно до Календаря профілактичних щеплень в Україні, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 вересня 2011 року № 595 (далі – Календар профщеплень), є недостатніми для забезпечення епідемічного благополуччя в країні.

Аналіз виконання обсягів профілактичних щеплень в Київській області за 2022 рік свідчить, що кількісні показники охоплення профілактичними щепленнями є недостатніми і становлять у середньому від 40,5 % до 86,3 % (при рекомендованому показнику – 95 %).

Обсяги охоплення щепленнями від поліомієліту трьома дозами дітей у віці до 1 року (Поліо-3) виконано по області на 86,3 % (в Україні – 68,9 %), ревакцинації у віці 18 міс. (Поліо-4) – на 82,7 % (в Україні – 66,7 %), у віці 6 років (Поліо-5) – на 76,9 % (в Україні – 63,4 %), у віці 14 років (Поліо-6) – на 74,4 % (в Україні – 58,9 %).

Недостатніми є обсяги охоплення щепленнями від кору, паротиту і краснухи дітей у віці 1 рік (КПК-1) – 85,3 % (в Україні – 74,1 %). Виконання обсягів ревакцинації від кору, паротиту і краснухи дітей у віці 6 років (КПК-2) становить 74,1 % (в Україні – 69,1 %).

Щепленнями від гепатиту В (ГепВ3) охоплено 78,4 % дітей першого року життя (в Україні – 62,4 %).

Профілактичні щеплення від туберкульозу (БЦЖ-1) отримали 72,8 % новонароджених дітей (в Україні – 71,0 %).

Рівні охоплення щепленнями проти дифтерії, кашлюку та правця трьома дозами дітей у віці до року (АКДП-3) становлять 83,5 % (в Україні – 72,9 %), ревакцинації дітей у 18 міс. (АКДП-4) – 81,9 % (в Україні – 71,9 %).

Щепленнями від дифтерії та правцю діти 6-ти річного віку (АДП) охоплені на 85,0 % (в Україні – 68,2 %), у 16 років (АДП-м) – на 77,4 % (в Україні – 68,8 %).

Особливо низьким є рівень охоплення щепленнями від дифтерії та правцю дорослого населення, який становить 40,6 % (в Україні – 40,2 %).

Внаслідок недостатнього охоплення щепленнями дітей протягом останніх років, в області сформований значний неімунний прошарок дитячого населення, що є передумовою виникнення епідемічних ускладнень та спалахів вакцинокерованих інфекцій.

Викликом для системи охорони здоров'я стала пандемія захворюваності на COVID-19, але завдяки проведеній значній роботі з продовження планової вакцинації вдалося у 2020 і 2021 роках зберегти показники охоплення щепленнями на тому самому рівні, що і в допандемічний період (2019 рік).

Запровадження нового механізму фінансування медичних послуг первинної ланки дало змогу здійснити фінансове стимулювання медичних працівників відповідно до кількості охоплених імунізацією пацієнтів, але у зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України зазначене фінансування було призупинено.

З розвитком електронної системи охорони здоров'я, що включає електронні медичні записи про пацієнтів, зокрема щодо планової вакцинації, є можливості в майбутньому розширити аналітичну складову такої системи для якісного та своєчасного моніторингу стану охоплення щепленнями.

Система підготовки працівників у сфері охорони здоров'я з питань імунопрофілактики постійно вдосконалюється, зокрема шляхом забезпечення широкого доступу до освітньої програми та матеріалів на платформі державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» та за підтримки ВООЗ за системою дистанційної наставницької допомоги.

Завдяки активному запровадженню проведення комунікаційних кампаній щодо висвітлення питань важливості імунопрофілактики та заходів з імунізації, рівень громадської недовіри та масштаби поширення неправдивої інформації про вакцинацію, що призводить до відмови від вакцинації, хоч і зменшилися, але потребують проведення подальшої активної інформаційно-роз'яснювальної роботи.

Триває процес заміни та модернізації обладнання для забезпечення створення оптимальних умов зберігання та транспортування медичних імунобіологічних препаратів і температурного контролю за підтримки міжнародних партнерів на всіх рівнях (від регіонального до районного), який потребує подальшої реалізації.

Кризова ситуація, пов'язана із збройною агресією російської федерації проти України, підвищує ризик виникнення медико-біологічних надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я.

Одночасно з перебоями у наданні послуг з медичного обслуговування населення (медична послуга) у країні відбулося вимушене переміщення громадян, зокрема за межі країни. Міграція та місця з високою щільністю населення, такі як тимчасові пункти розміщення вимушено переміщених осіб, можуть призвести до виникнення та поширення спалахів інфекційних захворювань, яким можна запобігти шляхом вакцинації, зокрема кору, поліомієліту, дифтерії, що потребує вжиття своєчасних та ефективних заходів з профілактики.

Основними причинами виникнення проблем є:

- 1) повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України з 24 лютого 2022 року, яка негативно вплинула на фінансування системи охорони здоров'я. Реалізація багатьох запланованих заходів була відкладена для забезпечення ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, спричинених збройною агресією;

2) зростання рівня захворюваності на COVID-19 з лютого 2020 року призвело до значного навантаження на систему охорони здоров'я та перенаправлення всіх доступних ресурсів, включаючи людські та фінансові, на реагування на COVID-19, зменшивши увагу до проведення планових профілактичних заходів, у тому числі до рутинної вакцинації;

3) незавершена реформа системи громадського здоров'я з відсутністю чітко визначених ролей і обов'язків щодо нагляду, координації, планування, впровадження та звітування про втручання в громадське здоров'я на рівні області, району та громад;

4) відсутність підходу «Здоров'я в усіх політиках» та «Єдине здоров'я», під час розробки та прийняття управлінських рішень на всіх рівнях.

3. Поточні проблеми у сфері імунопрофілактики та захисту здоров'я населення Київської області, які потребують розв'язання

Основними проблемами у сфері імунопрофілактики та захисту здоров'я населення Київської області, які потребують розв'язання, є:

1. Недосконале планування:

- обмеженість застосування статистичних даних Державної служби статистики України для планування відповідних заходів з організації імунопрофілактики на національному та регіональному рівнях, внаслідок збройної російської агресії проти України;
- необхідність планування рутинних профілактичних щеплень в межах новостворених адміністративно-територіальних одиниць при відсутності єдиних показників щодо чисельності та вікової структури проживаючого населення, а також з урахуванням масштабних міграційних процесів та тимчасових вимушених переміщень населення;
- відсутність регіональних програм імунізації для вакцинації осіб з груп ризику вакцинами, що віднесені до рекомендованих (проти грипу, гепатиту А, гепатиту В (для дорослих), вітряної віспи, пневмококової інфекції, менінгококової інфекції тощо) та проблеми з їх фінансуванням.

2. Кадрова проблема:

- недостатня спроможність системи громадського здоров'я та недостатня кількість фахівців з імунопрофілактики для управління програмою імунізації на регіональному та районному рівнях;
- недостатня кількість медичних працівників для організації та здійснення заходів з імунопрофілактики;
- неналежний рівень компетенцій персоналу на різних рівнях, як в частині якісного планування, так і в організації роботи на місцях, а також щодо використання інформаційно-аналітичних програм та систем (УкрВак, MedData та інші).

3. Низький попит на вакцинацію, недостатня обізнаність громадськості про її ризики та переваги:

- недовіра до системи охорони здоров'я та органів влади з боку населення;
- недостатнє висвітлення теми важливості вакцинопрофілактики в інформаційному просторі, у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні;
- недостатня прихильність певної кількості населення до вакцинації внаслідок низької обізнаності з питань імунопрофілактики, в результаті розповсюдження серед громадськості міфів та неправдивої інформації;
- низький рівень поінформованості медичної спільноти про сучасні дані, засновані на доказах, щодо ефективності та безпеки вакцин, що призводить до необґрунтованих медичних протипоказань для вакцинації;
- відсутність нормативно-правового механізму залучення працівників освіти та сфери надання соціальних послуг до заходів з виконання програми імунізації, у тому числі щодо впливу на підвищення прихильності населення до вакцинації;
- перебої у постачанні окремих видів вакцин та недостатнє забезпечення ними закладів охорони здоров'я;
- неузгодженість норм законодавчих актів щодо обмеження допуску дітей, у яких відсутні відомості про обов'язкові профілактичні щеплення відповідно до Календаря профщеплень, до організованих дитячих колективів.

4. Безпека послуг з вакцинації та управління медичними відходами.

- відсутність комплексної системи моніторингу для забезпечення безперервного підвищення якості здійснення заходів з імунопрофілактики на кожному з рівнів – від регіонального до районного;
- відсутність ефективної системи управління ланцюгом постачання МІБП з вбудованими комплексними вимогами до забезпечення якості МІБП на кожному рівні;
- недостатня поінформованість медичних працівників щодо організації та впровадження безпечної утилізації небезпечних медичних відходів;
- відсутність налагодженого механізму управління та безпечної утилізації медичних відходів, що утворюються внаслідок проведення вакцинації населення;
- відсутність комплексного підходу до безпеки під час проведення заходів з вакцинації у процесі планування, моніторингу, постачання та управління відходами;
- використання в Календарі профщеплень оральної поліомієлітної вакцини без забезпечення високого рівня охоплення щепленнями, що створює ризики виникнення спалахів, викликаних циркулюючим вакциноспорідненим поліовірусом.

4. Стратегічні цілі та напрями реалізації Стратегії

Стратегія має дві обмежені за часом цілі:

- 1) короткострокова мета на період 2023-2024 років: запобігання смертності та інвалідності серед населення від вакцинокерованих інфекційних хвороб,

зменшення рівня захворюваності населення області шляхом підвищення рівня доступності до якісних медичних імунобіологічних препаратів та послуг з вакцинації, у тому числі для найбільш уразливих груп населення і груп високого ризику;

2) середньострокова і довгострокова мета на період з 2025 до 2030 року: поширення переваг імунізації на все населення області для забезпечення захисту здоров'я та санітарно-епідеміологічного благополуччя, сприяння впровадженню підходу «Здоров'я в усіх політиках» і «Єдине здоров'я» як частини плану відновлення України для забезпечення захисту здоров'я населення.

Напрямами реалізації Стратегії є:

- 1) прогнозування ризиків у сфері громадського здоров'я та забезпечення готовності до швидкого реагування на спалахи інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, а також забезпечення надання послуг з імунізації під час надзвичайних ситуацій;
- 2) забезпечення сталості надання послуг з імунізації, як важливої частини медичного обслуговування населення;
- 3) надання можливості населенню своєчасно отримувати послуги з вакцинації, їх інтеграція з основними послугами системи охорони здоров'я;
- 4) забезпечення надання усьому населенню можливостей отримувати протягом життя вакцини, які віднесені до рекомендованих щеплень;
- 5) підтримка механізму надання виїзних послуг з імунізації у сільській місцевості, де відсутні кабінети щеплень;
- 6) забезпечення на регіональному рівні якісної та ефективної системи моніторингу за охопленням вакцинацією населення незалежно від місця перебування, віку, соціально-економічного статусу чи гендерних відмінностей;
- 7) забезпечення медичної спільноти сучасною достовірною інформацією з питань імунопрофілактики;
- 8) формування у мешканців Київщини усвідомлення доцільності та безпечності вакцинації, підвищення соціального попиту на профілактичні щеплення згідно з Календарем профщеплень;
- 9) підвищення довіри до медичних працівників та імунопрофілактики;
- 10) забезпечення належної системи моніторингу та контролю за дотриманням оптимального температурного режиму «холодового ланцюга» під час зберігання і транспортування МІБП на регіональному та районному рівнях;
- 11) оптимізація процесу епідеміологічного нагляду (спостереження) за інфекційними хворобами, що керуються засобами імунопрофілактики;
- 12) покращення обізнаності медичних працівників щодо процедур виявлення, реєстрації повідомлення, систематичного обліку, звітності, розслідування причин протипоказань (відмов) від вакцинації, ведення моніторингу, обліку та звітності щодо несприятливих подій після імунізації (НППІ) тощо;
- 13) залучення коштів місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених чинним законодавством для фінансування заходів з імунізації населення;

- 14) адаптація інноваційного світового досвіду щодо збільшення охоплення вакцинацією та безперешкодного доступу до послуг з вакцинації в усіх територіальних громадах області;
- 15) розроблення та налагодження механізму управління та безпечної утилізації медичних відходів, що утворюються внаслідок проведення вакцинації населення;
- 16) забезпечення комплексного підходу до безпеки під час проведення заходів з вакцинації у процесі планування, моніторингу, постачання та управління відходами;
- 17) залучення працівників освіти та сфери надання соціальних послуг до заходів з виконання програм імунізації, у тому числі щодо впливу на підвищення прихильності населення до вакцинації.

5. Завдання, спрямовані на досягнення цілей Стратегії

Для реалізації Стратегії передбачається:

1. Розроблення та затвердження регіональних нормативних документів щодо:

впровадження порядку оперативного реагування на надзвичайні ситуації (небезпечні події), пов'язані із спалахами інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики на всіх рівнях;

визначення механізму координації і зміцнення взаємодії органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, фізичних осіб-підприємців, які одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики та зареєстрованих в Реєстрі суб'єктів господарювання у сфері охорони здоров'я центральної бази даних електронної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ), професійних об'єднань та представників громадянського суспільства, залучених до здійснення заходів з імунопрофілактики;

сприяння у веденні первинної облікової документації в ЕСОЗ закладами охорони здоров'я, незалежно від форми власності, відповідно до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики.

2. Моніторинг і збір даних для прийняття рішень:

удосконалення системи моніторингу та оцінки, планування і реалізації політики у сфері імунопрофілактики на регіональному рівні;

удосконалення систем моніторингу та епідеміологічного нагляду (спостереження) за інфекційними хворобами, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики на регіональному рівні;

використання інформаційно-аналітичних програм та систем (УкрВак, MedData та інші) для управління заходами з імунопрофілактики на регіональному рівні;

запровадження заходів з імунопрофілактики з урахуванням результатів проведеного аналізу наслідків недостатнього рівня охоплення населення щепленнями;

підвищення якості даних про здійснення заходів імунопрофілактики на всіх рівнях;

забезпечення моніторингу та впровадження в практику стандартних процедур виявлення, реєстрації, повідомлення, обліку, звітності та розслідування випадків несприятливих подій після імунізації (НППІ) та встановлення згідно з рекомендованими міжнародними стандартами (Brighton Collaboration) причинно-наслідкового зв'язку між несприятливими подіями та медичними імунобіологічними препаратами, що застосовувалися.

3. Надання послуг із:

охоплення імунізацією цільових груп населення, які не вакциновані в повному обсязі відповідно до Календаря профщеплень, шляхом залучення органів місцевого самоврядування, професійних, громадських об'єднань та організацій, які діють у напрямі адвокації та популяризації вакцинації серед населення;

впровадження та підтримка механізму надання виїзних послуг імунізації у сільській місцевості, де відсутні кабінети щеплень;

забезпечення доступу населення до якісних послуг з імунопрофілактики відповідно до Календаря профщеплень, у тому числі суб'єктами господарювання незалежно від форми власності з дотриманням вимог щодо безпеки імунізації;

фінансування заходів з імунопрофілактики за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

4. Ланцюг постачання та управління МІБП:

затвердження оптимальних логістичних маршрутів транспортування МІБП від регіонального складу ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» до субрегіональних складів та закладів охорони здоров'я, у тому числі суб'єктів господарювання різних форм власності, що надають послуги з імунізації;

забезпечення ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» сучасним обладнанням для зберігання і транспортування МІБП, координації та управління програмами імунізації для безперебійного постачання вакцин до пунктів щеплень, що гарантуватиме кожному мешканцю області високу якість вакцини та належні умови її зберігання;

визначення щорічних обсягів потреби закладів охорони здоров'я області, у тому числі суб'єктів господарювання різних форм власності, що надають послуги з імунізації, у медичних імунобіологічних препаратах, які використовуються для проведення профілактичних щеплень, а також у МІБП, призначених для проведення екстреної профілактики та лікування інфекційних хвороб, що супроводжуються високим рівнем летальності (дифтерія, сказ, правець, ботулізм, малярія);

запровадження моніторингу і контролю дотримання оптимальних температурних режимів при зберіганні і транспортуванні медичних імунобіологічних препаратів від регіонального складу до закладів охорони здоров'я області, у тому числі суб'єктів господарювання різних форм власності, що надають послуги з імунізації;

впровадження безпечної утилізації медичних відходів, які генерує програма імунізації на рівні закладів охорони здоров'я області будь-якої форми власності.

5. Кадрові ресурси та розвиток кадрового потенціалу:

проведення навчання медичних працівників з питань імунопрофілактики, у тому числі щодо безпеки вакцин та навичок кризового спілкування з тими особами, які мають сумніви стосовно проведення щеплень;

забезпечення менторської підтримки з боку ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» для осіб, відповідальних за координацію заходів з імунопрофілактики на всіх рівнях;

організація безперервного професійного розвитку медичних кадрів, підвищення їх рівня знань і навичок щодо надання якісних послуг з імунізації, користування інформаційно-аналітичними програмами та системами (УкрВак, MedData та інші).

6. Комунікація ризиків та залучення громад:

впровадження в практику адвокаційної та кризової комунікації;

удосконалення практики планування комунікаційної роботи; робота із зацікавленими сторонами; робота із засобами масової інформації та налагодження зв'язків, довіри, здобуття репутації;

вивчення та опрацювання результатів моніторингу громадської думки щодо імунопрофілактики;

забезпечення мешканців області та закладів охорони здоров'я науково обґрунтованою, сучасною, достовірною інформацією про значущість і користь імунопрофілактики, у тому числі щодо ризиків, пов'язаних з інфекційними хворобами, порівняно з ризиками імунопрофілактики;

застосування різноманітних засобів поширення інформації з питань імунопрофілактики;

координація співробітництва та взаємодії органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» з громадськими організаціями, професійними об'єднаннями, спілками та представниками громадянського суспільства з питань виконання Стратегії розвитку імунопрофілактики;

формування у мешканців області усвідомлення доцільності та безпечності імунопрофілактики, соціального попиту на профілактичні щеплення згідно з Календарем профщеплень;

підвищення довіри до медичних працівників та імунопрофілактики.

6. Очікувані результати реалізації Стратегії

1. У короткостроковій перспективі до кінця 2024 року:

Затвердження Стратегії розвитку імунопрофілактики та Операційного плану її реалізації;

зниження рівнів захворюваності та запобігання виникненню спалахів інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики (відсутність реєстрації випадків та спалахів захворювань на

поліомієліт, дифтерію, кір, краснуху, паротит, кашлюк, правець, а також зниження рівня захворювання на генералізований туберкульоз та вірусний гепатит В серед дітей);

забезпечення належного функціонування регіонального складу для зберігання МІБП на базі ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ», вдосконалення системи моніторингу та контролю за дотриманням оптимального температурного режиму «холодового ланцюга» та логістичних маршрутів транспортування МІБП від регіонального складу до закладів охорони здоров'я області, у тому числі до суб'єктів господарювання різних форм власності, що надають послуги з імунізації;

забезпечення стабільно високого рівня охоплення вакцинацією трьома дозами вакцини проти дифтерії, правця та кашлюка на рівні не менш ніж 95 відсотків цільової групи населення;

досягнення стабільно високого рівня охоплення вакцинацією проти кору, паротиту та краснухи на рівні не менш ніж 95 відсотків цільової групи населення;

досягнення стабільно високого рівня охоплення вакцинацією трьома дозами вакцини проти поліомієліту на рівні не менш ніж 95 відсотків цільової групи населення;

забезпечення формування необхідних (у тому числі буферних – 25 відсотків річної потреби) запасів медичних імунобіологічних препаратів і медичних виробів, які використовуються для профілактичних щеплень, на всіх рівнях (обласному та на рівні закладів охорони здоров'я).

2. У середньостроковій і довгостроковій перспективі:

переривання передачі ендемічних вірусів кору та краснухи більше ніж на 12 місяців;

відсутність випадків передачі дикого та циркулюючого вакциноспорідненого вірусу поліомієліту;

забезпечення охоплення вакцинацією не менше ніж 80 відсотків цільових груп населення за віком, які пропустили планову імунізацію у попередні роки проти поліомієліту, дифтерії, правця, кору, краснухи та епідемічного паротиту, шляхом здійснення додаткових заходів з імунопрофілактики (турова імунізація, додаткова імунізація, національні дні імунізації або форсована планова імунізація);

охоплення вакцинацією першою дозою вакцини проти гепатиту В (у перші 24 години після народження) на рівні не менш ніж 95 відсотків цільової групи;

охоплення вакцинацією не менш ніж 80 відсотків цільової групи проти сезонного грипу (вагітні, медичні працівники та люди похилого віку);

охоплення ревакцинацією проти дифтерії та правця не менш ніж 80 відсотків дорослого населення;

забезпечення функціонування стійкої системи епідеміологічного нагляду (спостереження) за хворобами, яким можна запобігти завдяки заходам з імунопрофілактики;

впровадження в практику планування роботи із зацікавленими сторонами з питань комунікаційної кризи;

розвиток потенціалу медичних працівників для організації та виконання заходів з імунопрофілактики;

залучення працівників освіти та сфери надання соціальних послуг до заходів з виконання програми імунізації, у тому числі щодо впливу на підвищення прихильності населення до вакцинації.

7. Порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації Стратегії та звітування

Реалізація Стратегії забезпечується спільними діями Департаменту охорони здоров'я, департаментів освіти і науки, соціального захисту населення, комунікацій Київської обласної державної адміністрації, Державної установи «Київський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України», закладів охорони здоров'я області, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, неурядових організацій, залучених до здійснення заходів з імунопрофілактики.

Організаційне забезпечення, моніторинг та оцінка результатів реалізації Стратегії проводяться в межах повноважень визначених установ і організацій за участі громадських об'єднань та міжнародних організацій.

З метою реалізації Стратегії розроблено відповідний Операційний план її реалізації на три роки, який містить чіткі і послідовні заходи щодо досягнення цілей та виконання завдань Стратегії та забезпечує щорічний аналіз його виконання та коригування на наступні роки.

Починаючи з 1 березня 2024 року і надалі щороку Державна установа «Київський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті аналіз виконання відповідного Операційного плану на підставі моніторингу та оцінки результатів реалізації Стратегії.

До підготовки щорічного звіту про стан реалізації Стратегії можуть бути залучені експерти, організації громадянського суспільства, наукові установи тощо.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів у межах асигнувань, передбачених на відповідний рік, міжнародної технічної допомоги, благодійної та іншої безповоротної допомоги та інших джерел не заборонених чинним законодавством.

**Тимчасово виконуюча обов'язки
Директора департаменту охорони
здоров'я Київської обласної
державної адміністрації**

Любов КРИКЛИВЕЦЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження Київської обласної державної
адміністрації (Київської обласної військової
адміністрації)

22 грудня 2023 року № 1448

ОПЕРАЦІЙНИЙ ПЛАН

реалізації у 2023-2025 роках Стратегії розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб,
яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики в Київській області, на період до 2030 року

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
1. Підготовка потреби закладів охорони здоров'я області у вакцинах та витратних матеріалах для забезпечення програми імунізації відповідно до календаря профілактичних щеплень в Україні (далі — календар щеплень) на відповідний рік з урахуванням трирічного планування вакцин та змін до календаря щеплень, а також з урахуванням внутрішньо- і зовнішньо міграційних процесів	ДОЗ КОДА ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» ЗОЗ	2023-2025 роки	Підготовлено потребу ЗОЗ області у вакцинах згідно із змінами до календаря щеплень
2. Виконання законодавства з питань імунопрофілактики з урахуванням внесення змін: 1) Впровадження внесених змін до календаря щеплень щодо зміни типу вакцин та складу, що	ДОЗ КОДА ЗОЗ		Впроваджено в практику роботи з урахуванням внесених змін до відповідного нормативно-

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
використовуються в Україні відповідно до календаря щеплень:			правового акта
відмова від використання оральної поліомієлітної вакцини та повний перехід на інактивовану поліомієлітну вакцину в усіх цільових групах;		II квартал 2024 р.	
використання сучасних комбінованих вакцин, до складу яких може входити інактивована поліомієлітна вакцина		II квартал 2024 р.	
2) впровадження оновленої форми первинної облікової документації № 063/0 «Карта профілактичних щеплень», затвердженої наказом МОЗ від 10 січня 2006 року № 1	ДОЗ КОДА ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» ЗОЗ	I квартал 2024 р.	Впроваджено в практику роботи з урахуванням внесених змін до відповідного нормативно-правового акта
3) посилення співпраці та взаємодії між органами державної влади та місцевого самоврядування з професійними, громадськими організаціями та спілками, які діють у напрямі адвокації та популяризації вакцинації серед населення, розроблення і затвердження місцевих та регіональних стратегій	ДОЗ КОДА ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» громадські об'єднання (за згодою)	I квартал 2024 р.	проведення комунікаційних заходів підвищення активності громадських об'єднань зростання прихильності населення до вакцинації
3. Удосконалення системи моніторингу та оцінки заходів імунізації та досягнення високих рівнів охоплення профілактичними щепленнями	ДОЗ КОДА ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» ЗОЗ	2024-2025 роки	досягнення рівня охоплення профілактичними щепленнями на

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
1) впровадження індикаторів якості рівня охоплення вакцинацією цільових груп населення згідно з календарем щеплень за програмою державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення для надавачів первинної медичної допомоги і забезпечення контролю їх виконання 2) підвищення якості даних про здійснення заходів імунопрофілактики на регулярній основі на всіх рівнях 3) сприяння формуванню та впровадженню регіональних програм імунізації для вакцинації груп ризику (проти грипу, пневмококової інфекції, менінгококової інфекції, вірусного гепатиту А та В, вітряної віспи, вірусу папіломи людини тощо), які віднесені до рекомендованих, та їх фінансування	ДОЗ КОДА ЗОЗ ДОЗ КОДА ЗОЗ Київська обласна державна адміністрація (Київська обласна військова адміністрація), органи місцевого самоврядування (за згодою)	І квартал 2024 р. II квартал 2024 р. 2024-2025 роки	обласному рівні не менш як 95 відсотків цільових груп населення за віком відповідно до календаря щеплень затверджено відповідні індикатори запроваджено відповідний моніторинг якості даних затверджено відповідні регіональні програми

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
4. Удосконалення епідеміологічного нагляду (спостереження) за інфекційними хворобами, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики та оперативного реагування у разі виникнення надзвичайних ситуацій	ДОЗ КОДА ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» (за згодою)	2024-2025 роки	впроваджено відповідні нормативно-правові акти
1) удосконалення систем моніторингу та епідеміологічного нагляду (спостереження) за інфекційними хворобами, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, зокрема проти тих інфекцій, вакцинація проти яких не включена до календаря щеплень за віком, і забезпечення їх функціонування	—“—	2024-2025 роки	впроваджено відповідні порядки епідеміологічного нагляду
2) впровадження порядку готовності до надання послуг з імунізації в умовах надзвичайних ситуацій	Київська обласна державна адміністрація (Київська обласна військова адміністрація), органи місцевого самоврядування ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» (за згодою)	2024-2025 роки	впроваджено та функціонує відповідний затверджений порядок

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
5. Управління медичними імунобіологічними препаратами, дотримання оптимальних умов їх зберігання та транспортування	ДОЗ КОДА ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ»		
1) заміна холодового обладнання та термосумок для зберігання і транспортування медичних імунобіологічних препаратів для забезпечення «холодового ланцюга» такими, що відповідають рекомендаціям ВООЗ/ЮНІСЕФ та практикам зберігання/дистрибуції фармацевтичної продукції	—“—	2023-2024 роки	проведена повна заміна холодового обладнання
2) забезпечення моніторингу та аналізу даних за плануванням профілактичних щеплень, прогнозами їх потреб, рухом вакцин та дотриманням умов «холодового ланцюга», залишками медичних імунобіологічних препаратів на регіональному рівні	ДОЗ КОДА ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» (за згодою), ЗОЗ, органи місцевого самоврядування неурядові організації (за згодою)	2023-2025 роки	наявність впровадженої системи моніторингу на регіональному рівні
6. Запобігання та нагляд за несприятливими подіями після імунізації/туберкулінодіагностики в рамках здійснення фармаконагляду			
1) впровадження затверджених методичних рекомендацій щодо визначення стандартного	ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ»	II квартал 2024 р.	впроваджено відповідні накази

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
випадку несприятливих подій після імунізації/туберкулінодіагностики згідно з рекомендованими міжнародними стандартами (Brighton Collaboration) для диференціальної діагностики та встановлення причинно-наслідкового зв'язку між випадками несприятливих подій після імунізації/туберкулінодіагностики та введенням вакцини	ДОЗ КОДА 303		
2) впровадження змін до Порядку здійснення фармаконагляду, затвердженого наказом МОЗ від 27 грудня 2006 року № 898, в частині переліку несприятливих подій після імунізації/туберкулінодіагностики, щодо яких повинна бути заповнена та надана карта-повідомлення про несприятливу подію після імунізації/туберкулінодіагностики, в частині звітування за картами епідеміологічного розслідування зареєстрованих випадків захворювання на інфекційні хвороби, що керуються засобами специфічної імунопрофілактики, вакцинованих, та порядку дій і розподілу обов'язків на обласному та районних рівнях в умовах реформування системи охорони здоров'я та в кризових ситуаціях, зокрема під час проведення кампаній імунізації	—“—	II квартал 2024 р.	впроваджено відповідні накази

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
3) участь у робочих нарадах, семінарах, конференціях на центральному, регіональному, районних рівнях щодо популяризації фармаконагляду, організованих державним підприємством «Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України»	ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» ДОЗ КОДА ЗОЗ	2023-2025 роки	проведено відповідні заходи
4) інформування населення про можливість самостійного звернення щодо несприятливих подій після імунізації/туберкулінодіагностики та заповнення відповідної форми на офіційному веб-сайті державного підприємства «Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України» для її фіксації з метою посилення чутливості фармаконагляду	—“—	2023-2025 роки	проведено відповідні заходи
7. Управління кадровими ресурсами:			
1) проведення навчань, тренінгів, семінарів з питань імунопрофілактики, які спрямовані на підвищення професійного рівня фахівців з питань імунізації, зокрема комунікації, та звітування про їх виконання	ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» ДОЗ КОДА ЗОЗ	2023-2025 роки	проведено навчань, тренінгів, семінарів з питань імунопрофілактики
8. Здійснення комунікаційних заходів для підвищення прихильності та попиту населення до вакцинації, у тому числі із залученням працівників освіти та сфери надання соціальних послуг	ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» (за згодою) ДОЗ КОДА	2023-2025 роки	проведено комунікаційні заходи

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Індикатор виконання
	ЗОЗ Департамент освіти і науки КОДА Департамент соціального захисту КОДА Департамент комунікацій КОДА		
9. Розроблення та затвердження місцевих та регіональних стратегій розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період до 2030 року та операційних планів її реалізації, із зазначенням заходів, строків та відповідальних за їх виконання з щорічним переглядом заходів	Київська обласна державна адміністрація (Київська обласна військова адміністрація), органи місцевого самоврядування ДУ «Київський ОЦКПХ МОЗ» (за згодою) ДОЗ КОДА	I квартал 2024 р.	затверджено місцеві та регіональні програми та щорічний перегляд планів

**Тимчасово виконуюча обов'язки директора
Департаменту охорони здоров'я Київської обласної
державної адміністрації**

Любов КРИКЛИВЕЦЬ